

Τα πρότυπα ΕΠΑΛ και η αλήθεια

Ο αληθινός λόγος της κακοδαιμονίας της εκπαίδευσης είναι το αναντίρρητο γεγονός ότι οι ιθύνουσες τάξεις προσπαθούν να βγουν από την δομική κρίση του συστήματός τους, βάζοντας τους αποκάτω να πληρώσουν τα σπασμένα της. Η κρίση δεν είναι κάτι που συμβαίνει πέρα μακριά στα χρηματιστήρια. Συμβαίνει αυτή τη στιγμή στα σχολεία μπροστά στα μάτια μας και εις βάρος της ζωής των εκπαιδευτικών και των παιδιών. Εμείς οι εκπαιδευτικοί ως εργαζόμενοι γενικά και ως γρανάζια του μηχανισμού της αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης που λέγεται σχολείο, πληρώνουμε ήδη με τους πετσοκομμένους μας μισθούς, με τις γιαλαντζί συντάξεις στα 67 χρόνια, με την ανύπαρκτη πλέον ιατροφαρμακευτική μας περίθαλψη. Θα πληρώσουμε και υπηρετώντας ένα σχολείο κάτεργο για τη νέα γενιά που σκοπό έχει όχι τη μόρφωση και την παιδεία αλλά το διαχωρισμό και τον αποκλεισμό ολοένα και περισσότερων παιδιών από το παιδευτικό αγαθό. **Σήμερα περισσότερο και φανερότερα από ποτέ, δεν δουλεύουμε για να δώσουμε παιδεία, αλλά για να αποκλείσουμε από την παιδεία.**

Αυτό βροντοφωνάζει η μείωση του αριθμού των σχολικών μονάδων, των εκπαιδευτικών και των δαπανών για την παιδεία. Ό,τι και να σκεφτόμαστε για το ένα ή το άλλο από τα μέτρα του ΥΠΑΙΘ που πέφτουν βροχηδόν δεν μπορεί να χάνουμε από τα μάτια μας τη μεγάλη εικόνα: **Το κράτος αποσύρεται από την εκπαίδευση.** Δεν μπορεί να το κάνει δια μιας και γι' αυτό το κάνει με δόσεις. Σήμερα είναι οι τράπεζες θεμάτων, τα «πρότυπα» ΕΠΑΛ και πάνω από όλα η Αξιολόγηση. Αύριο, κατά το Βρετανικό υπόδειγμα, θα είναι η παραχώρηση των «προτύπων» ή των «καλών» γενικών και επαγγελματικών σχολείων σε ιδιώτες.

Το ΕΠΑΛ Ταύρου Πρότυπο ΕΠΑΛ;

Ποιο είναι το πρόβλημα;

1. Η επιλογή μαθητών και μαθητριών με βάση τον βαθμό του απολυτηρίου του Γυμνασίου με κλειστό αριθμό εισακτέων που θα καθορίζεται με υπουργική απόφαση τον Απρίλιο κάθε χρόνου, δεν μπορεί παρά να σημαίνει αποκλεισμό δεκαπεντάχρονων παιδιών από τη μεταγυμνασιακή δευτεροβάθμια εκπαίδευση. (Υ.Α. Κ3/58084/25-05-2021, άρθρο 2)
2. Η μετατροπή ενός σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σχολή κατάρτισης, όπως μαρτυρά η απόσπαση των προτύπων Επαλ από τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και η υπαγωγή τους στην **Διεύθυνση Κατάρτισης και δια Βίου Μάθησης** του στερεί τον χαρακτήρα ενός δημόσιου σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
3. Η αντικατάσταση των σχολικών εργαστηρίων από «πρακτική άσκηση» σε επιχειρήσεις που φυσικά δεν μπορούν να υπάρχουν παρά χάριν του κέρδους, σημαίνει την υπαγωγή των σπουδών στις ανάγκες της κερδοφορίας των επιχειρήσεων. Ακόμα κι αν αγνοήσουμε το απαράδεκτο καθεστώς της αμισθί εργασίας των παιδιών, παραμένει το γεγονός ότι ανώριμα 15χρονα παιδιά θα βρεθούν ενδεχομένως σε εργασιακά περιβάλλοντα υψηλών απαιτήσεων ασφαλείας. Κάτι τέτοιο δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους. Ο εργοδότης είναι βέβαιο ότι δεν μπορεί να επιβαρυνθεί με το μισθό ενός εκπαιδευτή των μαθητών που απασχολεί, ο οποίος θα μπορούσε και να φροντίζει για την εργασιακή ασφάλειά τους. Είτε λοιπόν θα αφήσει τα παιδιά έκθετα στον κίνδυνο εργατικού ατυχήματος είτε θα τα επιφορτίσει με ακίνδυνες εργασίες και θελήματα αναιρώντας την υποτιθέμενη εκπαιδευτική φύση της απασχόλησής τους. (Υ.Α. Κ3/58084/25-05-2021, άρθρο 1)
4. Οι «πλεονάζοντες» μαθητές και οι «πλεονάζουσες» μαθήτριες που θα μείνουν εκτός Επαλ και που όντας οι πιο αδύνατοι δεν μπορούν να στραφούν προς το Γενικό Λύκειο είτε θα γυρίζουν

στους δρόμους και στις χειρότερες επιρροές, είτε θα στραφούν προς τις «Μεταγυμνασιακές Σχολές Κατάρτισης» (Ε.Σ.Κ.) που πρόκειται να ιδρυθούν στα μέτρα συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Σε αυτές, με έξοδα του δημοσίου, θα καταρτίζονται δουλεύοντας και πάλι αμισθί 15χρονα παιδιά που μάλλον θα αντικαθιστούν ενήλικους εργαζόμενους, σε μια συνεχή ροή από τα γυμνάσια προς τους εργασιακούς χώρους. (Ν. 4763/2020), (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.)

5. Η πίεση της βαθμολογίας θα μεταφερθεί άμεσα στη γυμνασιακή εκπαίδευση όπου ο ανταγωνισμός των παιδιών για μια θέση στο Επαλ και η παρεπόμενη βαθμοθηρία θα δηλητηριάσουν το εκπαιδευτικό κλίμα και θα μετατρέψουν τα γυμνάσια από σχολεία σε φροντιστηριακά προπαρασκευαστικά κέντρα. Η οικογένειες των παιδιών θα οδηγηθούν από τον ανταγωνισμό, σε μια οικονομική αιμορραγία για «ιδιαίτερα» και «φροντιστήρια» προκειμένου να επιτευχθεί μια αρκετά υψηλή βαθμολογία εισαγωγής στο «πρότυπο» Επαλ, την ίδια στιγμή που από την άλλη, θα στερεί από τα 15 τους ήδη χρόνια, κάθε εκπαιδευτική ευκαιρία στα παιδιά όσων οικογενειών δεν μπορούν να ανταποκριθούν οικονομικά.
6. Η θεσμοθετημένη «εναρμόνιση των ειδικοτήτων των Επαλ με τις ανάγκες της τοπικής αγοράς» οδηγεί στην de facto προσαρμογή του αναλυτικού προγράμματος και της καθημερινής διδασκαλίας στις εντελώς ειδικές «ανάγκες της αγοράς» και σημαίνει ότι οι προσφερόμενες ειδικότητες θα τείνουν να είναι υπερβολικά προσαρμοσμένες στις τρέχουσες ανάγκες των τοπικών επιχειρήσεων. Θα τείνουν να έχουν πρόσκαιρο και εποχικό χαρακτήρα, να αλλάζουν διαρκώς, να βρίσκουν αντίκρουσμα μόνο σε έναν συγκεκριμένο εργοδότη και για μικρό χρονικό διάστημα. Αν οι ανάγκες των επιχειρήσεων ή των φορέων αλλάξουν αργότερα, αχρηστεύονται και οι αντίστοιχες ειδικότητες. Το Επαγγελματικό Λύκειο δεν μπορεί να εκπαιδεύει κατά παραγγελία για την κάθε επιχείρηση μαθητές και μαθήτριες σε ειδικότητες που θα είχαν ημερομηνία λήξης ή που δεν θα είχαν γενική αξία μέσα και έξω από τα γεωγραφικά όρια που το σχολείο καλύπτει. (Ν. 4763/2020), Άρθρο 6
7. Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται την υποστήριξη της πολιτείας, την εμπιστοσύνη της κοινωνίας και τη δυνατότητα να συνδιαλέγονται ελεύθερα με τα παιδιά στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας, στην αίθουσα και στο εργαστήριο. **Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από το βαθμό που γράφει το απολυτήριο του γυμνασίου, έχουν δικαίωμα και ανάγκη για ένα σχολείο** με επαρκή χρηματοδότηση, που θα καλύπτει τις αυξημένες ανάγκες των ΕΠΑΛ σε υποδομή, αίθουσες, εργαστήρια και εξοπλισμό, με μόνιμους εκπαιδευτικούς που να επιμορφώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ένα σχολείο που να μπορεί να παρέχει σύγχρονες γνώσεις σε ειδικότητες και τομείς που έχουν τον απαραίτητο εκείνο γενικό χαρακτήρα για να ανταποκρίνονται στο γενικό τεχνολογικό επίπεδο του κλάδου τους. Οι μαθητές και οι μαθήτριες εκτός της ειδικότητας τους πρέπει να έρχονται σε επαφή με ένα ευρύ φάσμα τεχνικών εφαρμογών που θα τους προσφέρει πολλές δεξιότητες και εφόδια για την επαγγελματική τους ζωή. **Τα παιδιά σε αυτή την ηλικία δεν έχουν ανάγκη να «μάθουν μια τέχνη» για τις ανάγκες των επιχειρήσεων· έχουν ανάγκη να μάθουν μια τέχνη για να ζήσουν.** Αλλά όχι μόνο αυτό. Για να ζήσουν, χρειάζονται επίσης να κατακτήσουν τον πολιτισμό του τόπου και της χώρας τους, να μάθουν την ιστορία τους, να κατανοήσουν την κοινωνία στη οποία θα ζήσουν. Χρειάζονται ένα δευτεροβάθμιο σχολείο, χρειάζονται παιδεία και όχι πρόωρη κατάρτιση.

Μα δεν είναι «για το καλό μας»;

Τώρα πια τα ανώτερα κλιμάκια της διοίκησης δεν μπαίνουν καν στον κόπο να συμμετάσχουν στην προπαγάνδα παραπληροφόρησης. Την αναθέτουν στις ούτως ή άλλως πρόθυμες διευθύνσεις των σχολικών μονάδων. Ας δούμε λοιπόν τους νέους όρκους που διαβεβαιώνουν ότι:

Δεν θα υπάρξει αποκλεισμός παιδιών κατά τις εγγραφές στο υπό ίδρυση πρότυπο ΕΠΑΛ.

Λένε ψέματα!

Αν δεν έχουν τέτοιο σχέδιο τότε γιατί ιδρύουν Μεταγυμνασιακές Σχολές Κατάρτισης; Αν δεχθούν όλους τους μαθητές στο «πρότυπο» Επαλ στις (ΕΣΚ) ποιοι θα φοιτήσουν; Φτηνά ψέματα αφού η Υπουργική Απόφαση Κ3/58084/25-05-2021 ορίζει ότι:

- Στην Α' τάξη εγγράφονται κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου ή άλλου ισότιμου τίτλου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, **με βάση τον βαθμό του απολυτηρίου.**
- Ο Διευθυντής του σχολείου κατατάσσει τους μαθητές κατά φθίνουσα σειρά βαθμού του απολυτηρίου τίτλου εγγραφής μέχρι την κάλυψη όλων των διατιθέμενων θέσεων.

Και πόσες θα είναι οι διατιθέμενες θέσεις παρακαλώ; Η απάντηση του νομικού πλαισίου είναι ότι δεν μας πέφτει λόγος. Εδώ που τα λέμε ούτε και στο κοινοβούλιο έπεφτε λόγος· ψήφισαν να αποφασίζει ο υπουργός και τα σκυλιά δεμένα. Ο νόμος 4763/21-12-2020 άρθρο 21 εδ.3 ορίζει:

- Με απόφαση του Υπαιθ, η οποία εκδίδεται έως το τέλος Απριλίου **κάθε έτους**, καθορίζεται ο αριθμός των εισακτέων στα Π.ΕΠΑ.Λ

Εκεί που κάθε χρόνο το Επαλ πάσχιζε μόνο για τα ολιγομελή, εκλιπαρώντας να εγκριθεί η μια ή η άλλη ειδικότητα με λίγους μαθητές, τώρα θα πασχίζει και θα εκλιπαρεί συνολικά για τον αριθμό των εισακτέων μαθητών του!

Δεν θα χαθούν οργανικές θέσεις των εκπαιδευτικών. Όλοι μπορούν να κρατήσουν την οργανική τους.

Λένε ψέματα μαζί με την τακτική του διαίρει και βασίλευε.

Το Επαλ δεν έχει μόνο οργανικά τοποθετημένους, έχει και νεοδιόριστες έχει και αποσπασμένους, έχει και αναπληρώτριες/ες. Το ψέμα εδώ γυρεύει να στρέψει τους «προνομιούχους» οργανικά ανήκοντες, ενάντια σε όλους τους άλλους.

Τι ισχύει λοιπόν; Η απάντηση του νομικού πλαισίου είναι και εδώ η ίδια. Δεν μας πέφτει λόγος ούτε εμάς ούτε του ελληνικού κοινοβουλίου. Ο νόμος 4763/21-12-2020 ορίζει:

1. Με απόφαση του Υπαιθ εκδίδεται ο εκπαιδευτικός οδηγός των Π.ΕΠΑ.Λ. όπου καθορίζονται... (άρθρο 21 εδ.5)
2. ...οι ειδικές προϋποθέσεις, τα κριτήρια, η διαδικασία επιλογής και τοποθέτησης και η **θητεία** του διδακτικού προσωπικού τους (άρθρο 21 εδ.1γ)

Η μισή αλήθεια είναι ότι η παρούσα ΥΑ Κ3/58084/25-05-2021 που ρυθμίζει θέματα του «Εκπαιδευτικού Οδηγού» λέει ότι:

1. Το μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό της υφιστάμενης σχολικής μονάδας ΕΠΑ.Λ. διατηρεί την οργανική του θέση και μετά την πλήρη λειτουργία του νεοϊδρυθέντος Π.ΕΠΑ.Λ., κατά το διδακτικό έτος 2023-2024, οι ανωτέρω εκπαιδευτικοί εντάσσονται, με τις οργανικές τους θέσεις, στο εκπαιδευτικό προσωπικό του Π.ΕΠΑ.Λ.

Η άλλη μισή αλήθεια όμως είναι ότι, εάν αυτό επρόκειτο να παραμείνει ως ρύθμιση, θα περιλαμβανόταν στο νόμο αντί να αφεθεί στη διάκριση μιας απλής ΥΑ. Αν τίποτε δεν πρόκειται να αλλάξει, για ποιο λόγο θα αναλάμβανε την υποχρέωση να αποφασίζει κάθε χρόνο το ίδιο πράγμα ο Υπουργός;

Ο νόμος (4763/21-12-2020) αντίθετα, μιλάει για θητεία και φυσικά η ρύθμιση της παρούσας ΥΑ πρόκειται να καταργηθεί τα επόμενα 2 χρόνια, κατά το παράδειγμα των πρότυπων –πειραματικών ΓΕΛ - Γυμνασίων, όπου οι υποσχέσεις για προτεραιότητα στην οργανική τοποθέτηση των εκπαιδευτικών που δέχθηκαν να το υπηρετήσουν προσγειώθηκαν στην πραγματικότητα. Γιατί; Διότι η κινητικότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού είναι καταφανώς ασύμβατη με την άγρια αξιολόγηση που προβλέπει ο νόμος 4763.

Τι νόημα έχει να ορίζεις στην ΥΑ Κ3/58084/25-05-2021 ότι:

- Τα Π.ΕΠΑ.Λ. στελεχώνονται από εκπαιδευτικούς αυξημένων τυπικών και ουσιαστικών προσόντων

εάν πρόκειται να κρατήσεις το υπάρχον προσωπικό των «μειωμένων» τυπικών και (όπως θα εφευρεθεί από την αξιολόγηση) ουσιαστικών προσόντων;

Το κόλπο λέγεται σε κοιμίζω τώρα και σε καρατομώ σε δύο χρόνια κοιμισμένο για να μη σκούζεις και διασαλεύεις την ευταξία των μεγαλουσιάνων.

Το σχολείο θα συνεχίσει να είναι το ίδιο όπως πριν

Λένε ψέματα. Η ΥΑ Κ3/58084/25-05-2021 ορίζει ότι:

- *Οι ανωτέρω εκπαιδευτικοί των Π.ΕΠΑ.Λ. επιμορφώνονται στο Κέντρο Επιμόρφωσης που ιδρύεται σε κάθε Π.ΕΠΑ.Λ. [...] για την απόκτηση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για το εκπαιδευτικό τους έργο στο Π.ΕΠΑ.Λ.
Στην επιμόρφωση συνδράμουν κυρίως Α.Ε.Ι., ερευνητικοί φορείς και **επιχειρήσεις της περιοχής**.*

Έχει κανείς αμφιβολία ότι ο εκπαιδευτικός θα σταλεί για επιμόρφωση και **συμμόρφωση** με τις απαιτήσεις της τοπικής επιχείρησης, εφόσον ο νόμος 4763 περιλαμβάνει στους σκοπούς των π.ΕπαΛ;

- την ενίσχυση του βαθμού αυτονομίας των μονάδων επαγγελματικής εκπαίδευσης, με ενεργό ρόλο των εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας....και την εναρμόνιση των επαγγελματικών τομέων και ειδικοτήτων με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Φυσικά, «τοπική κοινωνία» είναι ένας ευφημισμός για τις «τοπικές επιχειρήσεις», οι οποίες ήδη συμμετέχουν (άρθρο 6 του Ν.4763) με «δύο κοινούς εκπρόσωπους των εργοδοτικών φορέων» στα περιφερειακά Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (ΣΣΠΑΕ), τα οποία καθορίζουν τα πάντα για τα ΕπαΛ και μερικά ακόμα:

- ... θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και, ιδίως, για τους τομείς και ειδικότητες που πρέπει να λειτουργήσουν στα δημόσια Ι.Ε.Κ., Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας, ΕΠΑ.Λ., δημόσιες Ε.Σ.Κ και ΕΠΑ.Σ. Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ., καθώς και τα ειδικά μαθήματα, τα προγράμματα και τις δραστηριότητες, πέραν του εγκεκριμένου κορμού μαθημάτων, εφόσον τεκμηριωμένα αποσκοπούν στην ενίσχυση του αναπτυξιακού χαρακτήρα της συγκεκριμένης περιφέρειας. (Ν.4763 Αρ.6 εδ 3)

Η απλή αλήθεια είναι ότι «πρότυπο» ΕπαΛ δεν θα έρθει για να συμπεριλάβει αλλά για να αποκλείσει παιδιά και γι' αυτόν ακριβώς το σκοπό βάζει πλαφόν στον αριθμό των εισακτέων.

Το «πρότυπο» ΕπαΛ δεν θα έρθει για να δημιουργήσει καλύτερη εκπαίδευση, διότι με την ίδια χειρονομία που θα ξεχωρίζει τα υποτιθέμενα «άριστα» παιδιά που αξίζουν το «άριστο» σχολείο, θα ξεχωρίζει ταυτόχρονα και θα σταμπάρει ως δήθεν «μέτρια» τα υπόλοιπα παιδιά στα οποία δεν θα άξιζε παρά ένα «μέτριο», δηλαδή υποστελεχωμένο υποεξοπλισμένο και υποχρηματοδοτημένο, σχολείο.